

Γραμματικά Φαινόμενα 7^{ης} ενότητας: 'Μουσική'

➤ Να αναγνωρίζουμε τα **μεταβατικά** και τα **αμετάβατα** ρήματα

- Τα ρήματα που δείχνουν ότι το υποκείμενό τους ενεργεί και η ενέργειά τους πηγαίνει (μεταβαίνει) σε άλλο πρόσωπο ή πράγμα ονομάζονται **μεταβατικά**.

π.χ. Η Ελένη ανοίγει το παράθυρο.

- Τα ρήματα που δείχνουν ότι το υποκείμενό τους ενεργεί αλλά η ενέργειά τους δεν πηγαίνει σε άλλο πρόσωπο ή πράγμα ονομάζονται **αμετάβατα**.

π.χ. Η Γεωργία τρέχει.

➤ Να αναγνωρίζουμε το **ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ** και το **ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ**

- **Υποκείμενο** είναι η λέξη της πρότασης που φανερώνει ποιος, -α, -ο έκανε ή έπαθε κάτι ή βρίσκεται σε μια κατάσταση.

π.χ. Ο τεχνίτης επισκευάζει τη βρύση.

✓ Για να βρούμε το υποκείμενο απαντάμε στην ερώτηση ποιος, -α, -ο.

✓ Το υποκείμενο βρίσκεται πάντα σε **πτώση ονομαστική** και είναι συνήθως **ουσιαστικό** ή **αντωνυμία**. Μπορεί όμως να είναι και μια **ολόκληρη πρόταση**, όταν έχουμε απρόσωπα ρήματα.

- **Αντικείμενο** είναι η λέξη της πρότασης που φανερώνει το πρόσωπο ή το πράγμα στο οποίο πηγαίνει η ενέργεια του υποκειμένου.

π.χ. Ο τεχνίτης επισκευάζει τη βρύση.

✓ Για να βρούμε το αντικείμενο απαντάμε στην ερώτηση τι ή ποιον.

✓ Το αντικείμενο μπαίνει σε **πτώση αιτιατική** και είναι συνήθως **ουσιαστικό**, **επίθετο**, **αντωνυμία** ή **μετοχή**. Μπορεί ακόμα να είναι και **ολόκληρη πρόταση**.

π.χ. Θέλω να έρθω μαζί σου.

✓ Σε λίγες περιπτώσει το αντικείμενο μπαίνει σε πτώση γενική.

π.χ. Ο Γιώργος μοιάζει του πατέρα.

✓ Μερικά ρήματα παίρνουν δύο αντικείμενα.

π.χ. Ο γυμναστής μαθαίνει στα παιδιά χορούς.

➤ Να ξεχωρίζουμε το **αντικείμενο** από το **κατηγορούμενο**

• **Κατηγορούμενο** είναι η λέξη της πρότασης που φανερώνει ότι το υποκείμενο έχει μια ιδιότητα ή ένα χαρακτηριστικό ή βρίσκεται σε μια κατάσταση.

✓ Κατηγορούμενο παίρνουν μόνο ορισμένα ρήματα που λέγονται **συνδεδετικά**, επειδή συνδέουν το υποκείμενο με το κατηγορούμενο. Τα συνδεδετικά ρήματα που συναντάμε πιο συχνά είναι:

είμαι, γίνομαι, φαίνομαι, γεννιέμαι, θεωρούμαι, λέγομαι, παρουσιάζομαι, ονομάζομαι, ορκίζομαι, διορίζομαι, σπουδάζω κ.ά.

✓ Το κατηγορούμενο μπορεί να είναι **ουσιαστικό, επίθετο, αντωνυμία, μετοχή** ή και **ολόκληρη πρόταση**.

✓ Το κατηγορούμενο μπαίνει στην ίδια πτώση, στο ίδιο γένος και στον ίδιο αριθμό με το υποκείμενο.

π.χ. Ο Μάριος σπουδάζει γιατρός.

➤ Να αναγνωρίζουμε **εξαρτημένες προτάσεις** ως **υποκείμενο, αντικείμενο** ή **κατηγορούμενο**.

• Μια εξαρτημένη πρόταση μπορεί να έχει θέση υποκειμένου, αντικειμένου ή κατηγορουμένου.

→ π.χ. Φαίνεται πως διασκεδάζει.

Ειδική πρόταση, **υποκείμενο** του απρόσωπου ρήματος φαίνεται.

→ π.χ. Θέλω να φύγεις αμέσως.

Βουλευτική πρόταση, **αντικείμενο** του ρήματος θέλω.

→ π.χ. Η μπάλα είναι εύπλαστη. Γίνεται ό,τι **θέλεις**.

Αναφορική πρόταση, **κατηγορούμενο** του ρήματος γίνεται.

• Όταν η πρόταση έχει θέση υποκειμένου, αντικειμένου ή κατηγορουμένου, **δε χωρίζεται ποτέ με κόμμα από το ρήμα**.